

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАТЬ)

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ DISTANCE LEARNING AS INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGY

Стаття присвячена актуальній проблемі сучасної освіти дистанційного навчання. Розглянуто проблеми навчання студентів інженерних спеціальностей в дистанційному режимі та шляхи їх вирішення. Зазначені труднощі, що виникають у студентів при вивченні іноземної мови та виклики, що постають перед викладачами в нових умовах. Також, ми бачимо спектр інструментів, за допомогою яких відбувається навчання. Показані переваги та недоліки дистанційного навчання. Стаття присвячена умінню спілкуватися з діловими партнерами за кордоном і вести переговори без послуг перекладача, виходити на перший план у вивченні іноземних мов. Однією з технологій навчання у системі вищої освіти, здатної вирішити проблеми, пов'язані з різними обмеженнями. Сьогодні фахівці зі стратегічних проблем освіти називають дистанційну форму навчання освітньою системою XXI століття. Та на дистанційну освіту роблять величезну ставку. У системі освіти величезного значення набувають інформаційні технології навчання, що розкривають творчий потенціал, індивідуальність та талант особистості. Дистанційне навчання увійшло у XXI століття як одна з найефективніших систем підготовки фахівців високого рівня. Воно дозволяє реалізовувати принципи, що лежать в основі дистанційної освіти: перший - «освіта для всіх», право кожного без вступних випробувань починати вчитися і отримати середню або вищу освіту; і другий - навчання при мінімальному контакті з викладачем, коли акцент робиться на самостійну роботу. Ефективність та успіх дистанційного навчання залежить від організації та методичної якості використовуваних матеріалів, а також від того, наскільки враховані особливості подання інформації, рівня підготовки педагогів, які беруть участь у цьому процесі, і наскільки вони розуміють особливості надання та сприйняття інформації в рамках сучасних віртуальних комунікацій.

Ключові слова: дистанційне навчання, студенти інженерних спеціальностей, іноземна мова, новітні технології, технологія, засіб.

The article is devoted to the actual problem of modern distance learning education. The problems of studying engineering students remotely and ways to solve them are considered. The difficulties encountered by students in learning a foreign language and the challenges faced by teachers in new conditions are indicated. Also, we see a range of tools with which learning takes place. The advantages and disadvantages of distance learning are shown. The paper deals to the ability to communicate with business partners abroad and conduct negotiations without the services of an interpreter, to come to the fore in the study of foreign languages. One of the learning technologies in the higher education system, capable of solving problems associated with various limitations. Today, specialists in strategic issues of education call distance learning the educational system of the 21st century. In the education system, learning information technologies that reveal the creative potential, individuality and talent of an individual are gaining great importance. Distance education entered the XXI century as one of the most effective systems of training high-level specialists. It allows implementing the principles underlying distance education: the first is "education for all", the right of everyone to start studying and get secondary or higher education without entrance exams; and the second - learning with minimal contact with the teacher, when the emphasis is on independent work. The effectiveness and success of distance learning depends on the organization and methodical quality of the materials used, as well as on the extent to which the peculiarities of information presentation are taken into account, the level of training of teachers participating in this process, and the extent to which they understand the peculiarities of providing and receiving information within the framework of modern virtual communications.

Key words: distance learning, engineering students, foreign language, latest technologies, technology, means.

УДК 378.18
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/54.1.9>

Ахмад І.М.,
канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови
технічного спрямування № 1
Національного технічного університету
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

Чмель В.В.,
викладач кафедри англійської мови
технічного спрямування № 1
Національного технічного університету
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

Волкова О.А.,
ст. викладач кафедри англійської мови
технічного спрямування № 1
Національного технічного університету
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

Багато слів уже сказано на користь дистанційної освіти і, мабуть, не менше про недоліки такої форми навчання. Очевидною є актуальність дистанційного навчання. Багато педагогів пояснюють зростаючу популярність цієї форми освіти тим, що лише 43% студентів вузів молодше 25 років, а чверть – молодь 18-22 років. Інші люди – дорослі, обтяжені сімейними та діловими турботами. Для них не завжди зручні очні форми університетської освіти. Дистанційне навчання виявляється до того ж економічно вигідним, якщо врахувати транспортні витрати та організаційні витрати на всю систему очного навчання.

Термін "дистанційне навчання" (distance education) ще до кінця не встояв як в україномовній,

так і в англомовній педагогічній літературі. Зустрічаються такі варіанти як "дистанційна освіта" (distant education), "дистанційне навчання" (distant learning). Деякі зарубіжні дослідники, відводячи особливу роль телекомунікації у створенні дистанційного навчання, визначають як теленавчання (teletraining). І всетаки найчастіше вживається термін "дистанційне навчання".

Постановка проблеми. Дистанційна освіта (ДО) – це практика, яка пов'язує викладача, який навчається, а також джерела, розташовані в різних географічних регіонах, за допомогою спеціальної технології, що дозволяє здійснювати взаємодію [1, с. 161]. Взаємодія забезпечується

різними способами, такими як: обмін друкованими матеріалами через пошту та телефакс, аудіоконференцію, комп'ютерну конференцію, відеоконференцію. Дистанційне навчання є перспективним засібом отримання освіти ізольованими студентами, студентами зі специфічними вимогами або особами, які не здатні досягти поставленої мети іншим способом.

Мета статті. Істотно, що користь від придбання інформації ззовні робить навчання на відстані кращим для дорослих, що працюють, тих, хто знаходить, що масовість і розпорядок навчання для нього неприйнятний.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання використовується для досягнення таких педагогічних цілей:

1. Розвиток особистості студента, підготовки його до самостійної продуктивної діяльності в умовах інформаційного суспільства, що включає (крім передачі інформації та закладених у ній знань):

- розвиток конструктивного, алгоритмічного мислення завдяки особливостям спілкування з комп'ютером;
- розвиток творчого мислення за рахунок зменшення частки репродуктивної діяльності;
- розвиток комунікативних здібностей на основі виконання спільних проектів;
- формування вміння приймати оптимальні рішення у складній ситуації (під час комп'ютерних ділових ігор та роботи з програмами-тренажерами);

2. Реалізація соціального замовлення, обумовленого інформатизацією сучасного суспільства:

- підготовка спеціалістів у галузі інформаційних технологій;
- підготовка студентів засобами педагогічних та інформаційних технологій до самостійної пізнавальної діяльності.

3. Інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу:

- підвищення ефективності та якості навчання за рахунок застосування інформаційних технологій;
- виявлення та використання стимулів активізації пізнавальної діяльності (можливе використання більшості перерахованих технологій – залежно від типу особистості студента);
- поглиблення міжпредметних зв'язків в результаті використання сучасних засобів обробки інформації при вирішенні завдань з різних предметів (комп'ютерне моделювання, локальні та мережеві бази даних)

Отже, розберемося, що таке дистанційне навчання. Це така форма навчання, за якої використовуються технічні можливості для комунікації студентів та викладачів. При цьому всі присутні на заняттях, хоч і не фізично. Найчастіше таку діяльність здійснюють за допомогою платформ для проведення конференцій. У такому форматі навчання – це будь-які навчальні заняття [5, с. 45]. Маються на увазі і лекційні, і практичні, якщо

дозволяє ваша майбутня спеціальність. Допустимо на багатьох технічних або медичних напрямках проведення практичних занять онлайн неможливе. У таких випадках дещо допомагає функція демонстрації екрану. З її допомогою можна наочно показати, про що йдеться, ілюструвати лекцію.

Дистанційному навчанню всі студенти та викладачі дають різну оцінку. Але, як показує досвід, усім вдалося впоратися із цим нововведенням.

Форми дистанційного навчання, саме їх різноманіття вирішують проблему перенесення занять в онлайн формат [6, с. 5]. Викладачі мають можливість обирати формат викладання згідно з навчальним планом.

Існує три види:

- Синхронна форма дистанційного навчання – заняття, що проводяться онлайн. Вони можуть проходити за встановленим розкладом або за домовленістю з викладачем. Якість заняття залежить від технічних можливостей педагога та студентів. Ідеальні умови для якісного навчання у такому форматі: у всіх включені камери, а отже, всіх видно; в наявності мікрофони з шумозаглушенням, тому всі можуть легко спілкуватися без сторонніх звуків; та стійке інтернет-з'єднання, щоб зв'язок не переривався.

- Асинхронне навчання має на увазі, здебільшого, самостійне вивчення матеріалу. За такого навчання участь викладача мінімізована. Він лише дає матеріали для вивчення, перевіряє завдання та екзамує студентів. Полегшує ситуацію наявність віртуального середовища навчання Moodle, яке називають СДО – система дистанційного навчання. Це спеціальна система, у якій викладач може створювати лекції та завдання, а також оцінювати їх. Головне, щоб ВНЗ був до неї підключений, і всі мали можливість доступу.

- Змішаний вид навчання передбачає поєднання попередніх двох видів. Наприклад, лекційні заняття можуть проводитися онлайн, а практичні у централізованій системі дистанційного навчання. Цей вид найпопулярніший у зв'язку з його ефективністю [3, с. 86]. Завдяки використанню різних форматів, у студентів інформація засвоюється краще, формується багатозадачність та підвищується концентрація уваги на предметі вивчення.

Форми дистанційного навчання полегшують процес здобуття знань та вдосконалюють традиційний підхід до навчання.

Дистанційна форма навчання стала предметом суперечок і студентів, і викладачів, і навіть тих, хто не має відношення до освіти зовсім. Одні кажуть, що на дистанційному навчанні всі тільки вдають, що навчаються. Ну а є й ті, хто просто щасливий нарешті не їздити вранці у громадському транспорті. Отже, розберемося, які недоліки у навчання на дистанційній роботі.

У дистанційному навчанні не вистачає спілкування, але є своя атмосфера. І не можна сказати, що дуже сприятлива.

Величезний мінус такого формату навчання в тому, що комунікація відбувається не наживо, а через екран. Недолік такого спілкування у цьому, що студенти спілкуються один з одним. Викладачі ведуть заняття, потім роблять перерву, а після неї найчастіше все знову підключаються до конференції і продовжують навчання. Багатьом студентам на першому-другому курсах хочеться знайти друзів та стати душею компанії [4, с. 534]. Однак доводиться спілкуватися більшу частину в соціальних мережах.

Ці курси мають бути насиченими спілкуванням з одногрупниками, різними заходами та знайомством з університетом. Навчання у вузі має залишати якісь спогади та враження, крім лекцій та семінарів.

Дистанційна форма навчання погіршує якість знань та навчання для когось видається нудною. Іншим воно полегшує життя. Тому питання про вплив дистанційки на якість отриманих знань є досить спірним.

З одного боку, у навчанні найважливіше – концентрація уваги. На дистанційному навчанні це не всім вдається. Викладачі не завжди вимагають включати камеру та мікрофон, адже у когось їх, можливо, немає. А недобросовісні студенти цим користуються і займаються чим завгодно, але не навчанням.

Дистанційна форма навчання та його переваги

Навчання на дистанційці стало справжнім викликом для всіх, хто хоч якось пов'язаний з освітою. Студентам та викладачам було особливо важко.

Незважаючи на те, що важко було перебудуватися на новий режим навчання, такий формат навчання зарекомендував себе як дуже ефективний інструмент навчання.

Дистанційна форма навчання ще досить новий інструмент у системі освіти. І особливо літнім викладачам було нелегко підлаштуватися під нього [2, с. 131]. Проте більшості успішно вдалося освоїти нові навички. Отже дистанційка дала нові знання не лише студентам.

Розглянемо позитивні риси дистанційного формату навчання.

Дистанційна форма навчання дає свободу дій, є гнучким форматом навчання. Тому що бути присутнім на занятті ви можете з будь-якої точки. Де б ви не знаходилися, головне, щоб був інтернет.

Багато студентів відзначають, що з введенням дистанційки у них з'явилося більше вільного часу. Це пов'язано з тим, що їм вдається пройти за одне заняття онлайн більше матеріалу, ніж зазвичай. Наприклад, для вузів, у яких гостра нестача інтерактивних дошок, проєкторів та комп'ютерів, використання платформ для конференції вирішило багато питань.

Завдяки навчанню на віддаленні, у студентів розв'язані руки та у плані виконання завдань. В офлайн форматі деякі завдання виконували та перевіряли одразу на занятті [7, с. 38]. При

дистанційному навчанні студентам надано терміни виконання тієї чи іншої роботи. Причому нерідко викладачі дають можливість студентам самостійно вибрати форму, в якій вони складатимуть завдання.

Висновки і пропозиції. Отже, дистанційна форма навчання дозволяє студентам розвивати самостійність та вчить грамотно розпоряджатися своїм часом.

Дистанційне навчання допомагає зберегти здоров'я. Спочатку студенти познайомилися із цією формою навчання через пандемію. Введення дистанційного навчання було необхідним заходом для скорочення кількості хворих.

Займатися онлайн набагато простіше, тому що перебування студента вдома сприяє зниженню стресу. Таким чином, студенту буде набагато легше скласти найскладніший іспит. Не через хитрощі, а через те, що він просто менше хвилюватиметься. Отже, краще засвоювання інформації.

Таким чином, дистанційна форма навчання є вкрай суперечливим явищем. З одного боку – брак спілкування наживо, зниження концентрації та якості знань. З іншого – комфортна обстановка, здоров'я та економія коштів. Однак не може не тішити, що система освіти успішно відреагувала на виклик часу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ахмад І.М., Семида О.В., Гурєва Л.В. Викладання англійської мови в дистанційному режимі: використання інноваційних та традиційних підходів. Причорноморський науково-дослідний інститут Економіки та інновацій Інноваційна педагогіка. Науковий журнал Випуск 49. Т. 1 С. 161-164.
2. Курпата Н. Я. Інтернет технології у дистанційному навчанні мови. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі* : зб. матеріалів наук.-практ.конф. Харків : Вид-во ХНУ імені В. Каразіна, 2010. С. 130-137.
3. Петрук В.К. Проблеми соціалізації та індивідуалізації навчання в умовах сучасного інформаційно-освітнього середовища. *Освіта і управління*. 2011. Т. 14. № 2–3. С. 86 – 93.
4. Рязанцева О. В. Уміння викладача дистанційної системи освіти, необхідні для успішної комунікативної взаємодії з учасниками навчального процесу. *Молодий вчений*. 2016. № 12.1 (40). С. 531-534.
5. Стародубцева О. Г. Типи упражнень для формування лексических навиков устной речи в неязыковом вузе. *Науч. пед. обозрение*. 2013. Вып. 2 (2). С. 45–48.
6. Akhmad, Inna; Chmel, Viktoriia. Mixed forms of teaching English at Technical universities. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць*. / за ред. О.В. Матвієнко. Київ, 2018. С. 5-9.
7. Saienko N.S., Semyda Ok.V., Akhmad In. M. Using Social Networks in Teaching ESP to Engineering Students. *Advanced Education, [S.I.]*. 2020. ISSN 2410-8286. URL: <http://ae.fl.kpi.ua/article/view/198083>. P. 38-45.